

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

4 юни 2015 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2000/13/ЕО — Етикетиране и представяне на храните — Член 2, параграф 1, буква а), подточка i) и член 3, параграф 1, точка 2 — Етикетиране, което може да заблуди купувача относно състава на храните — Списък на съставките — Използване на текста „малиново-ванилово приключение“ и изображения на малини и цветове от ванилия върху опаковката на плодов чай, който не съдържа тези съставки“

По дело C-195/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesgerichtshof (Германия) с акт от 26 февруари 2014 г., постъпил в Съда на 18 април 2014 г., в рамките на производство по дело

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände — Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

срещу

Teekanne GmbH & Co. KG,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: К. Jürimäe, председател на състава, М. Safjan (докладчик) и А. Prechal, съдии,

генерален адвокат: Е. Sharpston,

секретар: А. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände — Verbraucherzentrale Bundesverband e.V., от J. Kummer и P. Wassermann, Rechtsanwälte,
- за Teekanne GmbH & Co. KG, от А. Meyer, Rechtsanwalt,
- за полското правителство, от В. Majczyna, в качеството на представител,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes и С. Madaleno, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

— за Европейската комисия, от S. Grünheid и K. Herbout-Borczak, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, параграф 1, буква а), подточка i) и член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно етикетирането, представянето и рекламата на храните (ОВ L 109, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 6, стр. 9), изменена с Регламент (ЕО) № 596/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. (ОВ L 188, стр. 14, наричана по-нататък „Директива 2000/13“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände — Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. (Федерален съюз на централите и сдруженията на потребителите, наричано по-нататък „BvV“) и Teekanne GmbH & Co. KG (наричано по-нататък „Teekanne“) по повод твърдение за заблуждаващ характер на етикетирането на храна.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2000/13

- 3 Директива 2000/13 е отменена, считано от 13 декември 2014 г. съгласно член 53, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, стр. 18). Предвид обаче датата на настъпване на фактите в спора по главното производство за същия се прилага Директива 2000/13.
- 4 Съгласно съображения 6, 8 и 14 от тази директива:
„(6) Регламентирането на етикетирането на храните трябва да се основава преди всичко на необходимостта от осведомяване и защита на потребителя.
[...]
(8) Подробното етикетиране, което посочва точното естество и характеристиките на продукта и позволява на потребителя да направи своя избор при пълно познаване на фактите, е най-подходящото, тъй като създава най-малко пречки за свободната търговия.

[...]

(14) Правилата за етикетиране трябва също така да съдържат забраната за въвеждане на купувача в заблуда [...]. С оглед на ефикасността, тази забрана трябва също така да важи за представянето и рекламата на храните“.

5 Член 1, параграф 1 и параграф 3, буква а) от посочената директива предвижда:

„1. Настоящата директива се отнася за етикетирането на храните, предназначени да се доставят като такива до крайния потребител, както и до определени аспекти, свързани с тяхното представяне и реклама.

[...]

3. По смисъла на настоящата директива:

а) „етикетиране“ означава всички текстове, данни, производствени марки или търговски марки, изображения или знаци, свързани с дадена храна и нанесени върху опаковка, документ, надпис, етикет, пръстен или яка, които придружават такава храна или се отнасят до такава храна“.

6 Член 2, параграф 1, буква а), подточка i) от същата директива предвижда:

„Етикетирането и използваните методи не трябва:

а) да са такива, че да въвеждат в заблуда купувача, в частност:

i) относно характеристиките на храната и в частност относно нейното естество, идентичност, свойства, състав, количество, трайност, източник или произход, начин на получаване или производство“.

7 Член 3, параграф 1 от Директива 2000/13 гласи:

„Етикетирането на храните съдържа, при условията и с уговорката за дерогиранията, предвидени в членове 4—17, само следните задължителни указания:

1) търговското наименование;

2) списъка на съставките;

[...]“.

8 Член 6 от тази директива гласи:

„1. Съставките се изброяват в съответствие с настоящия член и приложения I, II, III и IIIa.

[...]

4.

а) „съставка“ означава всяко вещество, включително добавки и ензими, използвано в производството или приготвянето на храна, което присъства в крайния продукт, дори и в изменена форма.

[...]

5. Списъкът на съставките включва всички съставки на храната, изброени в низходящ ред на теглото им към момента на тяхното използване. Той се предхожда от съответно обозначение, съдържащо думата „състав“.

[...]

6. Съставките се обозначават със специфичното им наименование, при необходимост, в съответствие с посочените в член 5 правила.

Въпреки това:

[...]

— ароматизантите се обозначават в съответствие с приложение III,

[...]

7. Общностните разпоредби или, когато няма такива, националните разпоредби могат да постановят, че търговското наименование на конкретна храна, трябва да се придружава от обявяване на отделна съставка или съставки.

[...]“.

Регламент (ЕО) № 178/2002

- 9 Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 8, стр. 68), предвижда в член 8, озаглавен „Защита на интересите на потребителите“:

„1. Законодателството в областта на храните цели осигуряване на защита на интересите на потребителите и представлява за потребителите основа за информиран избор по отношение на консумираните от тях храни. То е насочено към предотвратяване на:

- а) измамни или заблуждаващи практики;
- б) подправяне на храни; и
- в) всякакви други практики, които могат да въведат в заблуждение потребителя“.

- 10 Член 16 от този регламент гласи:

„Без да се засягат по-конкретните разпоредби на законодателството в областта на храните, етикетирането, рекламата и представянето на храни или фуражи, включително тяхната форма, външен вид или опаковка, използваните опаковъчни материали, начинът на тяхната подредба и обстановката, в която се излагат, както и предоставяната за тях информация чрез каквото и да е средство, не трябва да въвеждат в заблуждение потребителите“.

Германското право

- 11 Законът за мерките срещу нелоялната конкуренция (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb), в приложимата му към спора в главното производство редакция (BGBl. 2010 I, стр. 254, наричан по-нататък „UWG“), предвижда в член 4, точка 11:

„Примери за нелоялни търговски практики

Нелоялно действа по-специално който

[...]

11. наруши законна разпоредба, чиято цел, наред с други, е да уреди в интерес на участниците на пазара поведението в пазарни условия“.

- 12 Член 5, параграф 1, точка 1 от UWG гласи:

„Заблуждаващи търговски практики

- 1) Всяка заблуждаваща търговска практика представлява акт на нелоялна конкуренция. Търговската практика е заблуждаваща, когато съдържа неточни твърдения или други подвеждащи твърдения относно едно или повече от следните сведения:

1. основните характеристики на стоката или услугата, като например нейната наличност, естество, изпълнение, предимства, рискове, състав, принадлежности, метод и дата на производство, доставка, срок на годност, възможната ѝ употреба, количество, свойства, сервизно обслужване и разглеждането на рекламации, географски или търговски произход, очакваните резултати от нейната употреба и резултатите и основните характеристики на тестовете, извършвани върху стоката или услугата“.

- 13 Под заглавието „Разпоредби за защита срещу измамите“ член 11, параграф 1 от Кодекса за храните, стоките за ежедневно потребление и фуражите (Lebensmittel-, Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch) в редакцията му, приложима към спора в главното производство (наричан по-нататък „LFGB“), гласи:

„Забранява се пускането в продажба на храни с подвеждащо означение или подвеждащи указания, тяхното представяне или рекламирането им общо или конкретно посредством подвеждащи начини на представяне или други подвеждащи изявления. Налице е подвеждане по-конкретно:

1. когато по отношение на дадена храна се използват означения, указания, начини на представяне, описания или други изявления, които могат да въведат в заблуждение относно нейните характеристики, и по-конкретно относно вида, качеството, състава, количеството, срока на съхранение, произхода, мястото, откъдето идва, или начина на изготвяне или получаване;

[...]“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 14 От акта за преюдициално запитване е видно, че Teekanne предлага на пазара плодов чай под наименованието „Felix Himbeer-Vanille Abenteuer“ („Феликс малиново-ванилово приключение“) (наричан по-нататък „плодов чай“). Опаковката на този чай представлява сгъваема картонена кутия с форма на паралелепипед, съдържаща 20 пакетчета.
- 15 Върху опаковката има редица елементи с различна големина, цветове и шрифт, по-специално изображения на малини и цветове от ванилия, текстовете „плодов чай с естествени ароматизанти“, „плодов чай с естествени ароматизанти — малиново-ванилов вкус“ и графичен печат с текста „съдържа само естествени съставки“, изписан в златист кръг.
- 16 Според запитващата юрисдикция плодовият чай не съдържа никакви съставки или ароматизанти от ванилия или малина. Списъкът на съставките, който се намира на едната страна на опаковката, е следният: „Хибискус, ябълка, листа от сладка къпина, кора от портокал, шипка, естествен ароматизант с вкус на ванилия, кора от лимон, естествен ароматизант с вкус на малина, къпина, ягода, боровинка, черен бъз“.
- 17 BVV подава пред Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф) иск срещу Teekanne, като твърди, че елементите върху опаковката на плодовия чай могат да заблудят потребителя относно състава на този чай. Всъщност, предвид тези елементи, потребителят би очаквал в посочения чай да има съставки от ванилия и малина, или най-малкото естествени ароматизанти от ванилия и малина.
- 18 Поради това BVV иска Teekanne да бъде осъдено при извършване на търговската дейност да преустанови рекламирането — активно или пасивно — на плодовия чай, като при неизпълнение се постановят принудителни мерки. BVV иска и възстановяване на разноските за уведомяването, които възлизат на 200 EUR.
- 19 С решение от 16 март 2012 г. Landgericht Düsseldorf уважава иска.
- 20 В производството по жалба на Teekanne, с решение от 19 февруари 2013 г. Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд на Дюселдорф) отменя това решение и отхвърля иска на BVV. Този съд приема, че не е налице подвеждане на потребителя по смисъла на член 4, точка 11 от UWG във връзка с член 11, параграф 1, второ изречение, точка 1 от LFGB и по смисъла на член 5, параграф 1, първо и второ изречение, точка 1 от UWG.
- 21 Според посочения съд в съответствие с Директива 2000/13 тези разпоредби от UWG и от LFGB трябва да се тълкуват с оглед на очакванията на средния потребител. В настоящия случай от списъка на съставките на плодовия чай, възпроизведен върху опаковката му, е видно, че използваните естествени ароматизанти имат вкус на малина или на ванилия. Този списък посочва също така ясно, че използваните ароматизанти не са получени от ванилия и от малина, а имат само техния вкус. Според практиката на Съда обаче наличието на точна и пълна информация в списъка на съставките върху опаковката била достатъчна, за да се изключи вероятността от заблуждаване на потребителя.
- 22 BVV подава ревизионна жалба срещу това решение пред Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд).
- 23 Според запитващата юрисдикция повторението на изображения на малини и цветове от ванилия върху опаковката на плодовия чай, което привлича погледа, както и повторението на текста „с естествени ароматизанти“ и графичният печат с указанията „съдържа само естествени съставки“ внушават, че вкусът на този чай ще се определя именно от ароматизанти, получени от малини и цветове от ванилия. Следователно представянето на посочения чай е направено така, че може да

създаде погрешна представа за неговия състав, включително и у средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен. Освен това представянето на плодовия чай би могло да разубеди потребителя да се запознае със списъка на съставките върху опаковката, който е в по-малък шрифт и отразява действителния състав.

24 Запитващата юрисдикция счита, че с оглед на съображения 6 и 8 от Директива 2000/13 етикетирването на плодовия чай и използваният метод могат да заблудят купувача по смисъла на член 2, параграф 1, буква а), подточка i) от тази директива.

25 При тези обстоятелства Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Могат ли етикетирването, представянето и рекламата на храните чрез външния вид, описанието или картинното изображение да създават впечатление за наличието на определена съставка, въпреки че тази съставка липсва и това се установява единствено от списъка на съставките съгласно член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13?“.

По преюдициалния въпрос

26 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 2, параграф 1, буква а), подточка i) и член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат етикетирване на храна и използване на методи, които могат да внушат чрез външния вид, описанието или картинното изображение на определена съставка, че тази съставка се съдържа в храната, докато в действителност тя липсва и липсата ѝ се установява единствено от списъка на съставките върху опаковката на посочената храна.

27 В настоящия случай, от една страна, върху опаковката на плодовия чай има по-специално изображения на малини и цветове от ванилия, текстовете „плодов чай с естествени ароматизанти“ и „плодов чай с естествени ароматизанти — малиново-ванилов вкус“ и графичен печат с текста „съдържа само естествени съставки“.

28 От друга страна, съгласно списъка на съставките върху едната страна на опаковката, както е предвидено в член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13 и чийто точен и изчерпателен характер не се оспорва, този чай съдържа естествени ароматизанти с „вкус на ванилия“ и „вкус на малина“. Поради това е безспорно, че посоченият чай не съдържа естествени съставки, извлечени от ванилия или малина, нито ароматизанти, получени от тях.

29 Следователно по делото в главното производство въпросът е дали етикетирването на плодовия чай може да заблуди купувача, тъй като внушава наличието на съставки от малини и цветове от ванилия или ароматизанти, получени от тези съставки, докато такива съставки или ароматизанти не се съдържат в този чай.

30 Както е посочено в съображения 6 и 8 от Директива 2000/13, тя се основава преди всичко на необходимостта от осведомяване и защита на потребителя, подробното етикетирване, което посочва точното естество и характеристиките на продукта и следва да позволява на потребителя да направи своя избор при пълно познаване на фактите.

31 В това отношение член 2, параграф 1, буква а), подточка i) от Директива 2000/13, в отговор на съображение 14 от нея, предвижда, че етикетирването и използваните методи не трябва да са такива, че да въвеждат в заблуда купувача, в частност относно характеристиките на храната и по-специално относно нейното естество, идентичност, свойства, състав, количество, трайност, източник или произход, начин на получаване или производство.

- 32 Следователно тази разпоредба изисква купувачът да разполага с правилна, безпристрастна и обективна информация, която не го въвежда в заблуда (вж. в този смисъл решение Комисия/Италия, C-47/09, EU:C:2010:714, т. 37).
- 33 Следва да се добави, че съгласно член 16 от Регламент № 178/2002, без да се засягат по-конкретните разпоредби на законодателството в областта на храните, етикетирането, рекламата и представянето на храни, включително тяхната форма, външен вид или опаковка, използваните опаковъчни материали, начинът на тяхната подредба и обстановката, в която се излагат, както и предоставяната за тях информация чрез каквото и да е средство, не трябва да въвеждат в заблуждение потребителите.
- 34 Макар Директива 2000/13 да представлява по-конкретна разпоредба на законодателството в областта на храните по смисъла на член 16 от Регламент № 178/2002, последната разпоредба във връзка с член 8 от този регламент отново потвърждава, че етикетирането на храните не трябва да има заблуждаващ характер.
- 35 За да се отговори на запитващата юрисдикция, следва да се припомни, че по принцип в рамките на разделението на областите на компетентност между националните юрисдикции и юрисдикциите на Съюза, Съдът не следва да се произнася относно това дали етикетирането на някои продукти е от естество да въведе купувача или потребителя в заблуда или относно евентуалния заблуждаващ характер на търговско наименование. Това е задача на националната юрисдикция. Когато се произнася по преюдициално запитване обаче, Съдът може при необходимост да даде пояснения, с цел да насочи националната юрисдикция при нейното решение (вж. по-специално решения Geffroy, C-366/98, EU:C:2000:430, т. 18—20 и Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, т. 60).
- 36 За да прецени дали етикетирането може да заблуди купувача, националният съд трябва да се основе главно на предполагаемите с оглед на това етикетирание очаквания на средния потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, относно произхода, източника, качеството, свързано с храната, като основното е потребителят да не бъде въведен в заблуда и наказан погрешно да приеме, че продуктът има произход, източник или качество, различен или различно от действителния или действителното (вж. в този смисъл решение Severi, C-446/07, EU:C:2009:530, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 37 В това отношение, видно от практиката на Съда, се приема, че потребителите, чието решение за купуване на даден продукт се определя по-специално от състава на продукта, който възнамеряват да придобият, най-напред четат списъка на съставките, чието посочване е задължително съгласно член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13 (вж. в този смисъл решения Комисия/Германия, C-51/94, EU:C:1995:352, т. 34 и Darbo, C-465/98, EU:C:2000:184, т. 22).
- 38 При все това обстоятелството, че списъкът на съставките е отбелязан върху опаковката на разглеждания в главното производство продукт, не позволява само по себе си да се изключи, че етикетирането на този продукт и използваните за това методи могат да заблудят купувача по смисъла на член 2, параграф 1, буква а), подточка i) от Директива 2000/13.
- 39 Всъщност етикетирането, съгласно определението в член 1, параграф 3, буква а) от тази директива, се състои от всички текстове, данни, производствени марки или търговски марки, изображения или знаци, свързани с дадената храна и нанесени върху опаковката на тази храна. Някои от тези различни елементи на практика могат да бъдат неверни, погрешни, двусмислени, противоречиви или неразбираеми.

- 40 Ако обаче случаят е такъв, списъкът на съставките, в някои хипотези, дори и да е точен и изчерпателен, не може в достатъчна степен да коригира погрешната или неточна представа на потребителя по отношение на характеристиките на храната, която се създава от другите елементи върху опаковката ѝ.
- 41 Ето защо, ако етикетиранието на храна и използваните за това методи, взети заедно, внушават, че тази храна съдържа съставка, която в действителност не се съдържа, такова етикетирание може да заблуди купувача относно характеристиките на посочената храна.
- 42 В настоящия случай запитващата юрисдикция следва да извърши цялостна преценка на различните елементи върху опаковката на плодовия чай, за да определи дали средният потребител, който е относително осведомен и в разумни граници наблюдателен и съобразителен, може да бъде заблуден по отношение на наличието на съставки от малина и цветовете от ванилия или на ароматизанти, получени от тези съставки.
- 43 При тази преценка запитващата юрисдикция ще трябва по-специално да вземе предвид текстовете, използваните изображения и разположението, размера, цвета, шрифта, езика, синтаксиса и пунктуацията на различните елементи върху опаковката на плодовия чай.
- 44 С оглед на гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 1, буква а), подточка i) и член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат етикетирание на храна и използване на методи, които могат да внушат чрез външния вид, описанието или картинното изображение на определена съставка, че тази съставка се съдържа в храната, докато в действителност тя липсва и липсата ѝ се установява единствено от списъка на съставките върху опаковката на посочената храна.

По съдебните разноски

- 45 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

Член 2, параграф 1, буква а), подточка i) и член 3, параграф 1, точка 2 от Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно етикетиранието, представянето и рекламата на храните, изменена с Регламент (ЕО) № 596/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат етикетирание на храна и използване на методи, които могат да внушат чрез външния вид, описанието или картинното изображение на определена съставка, че тази съставка се съдържа в храната, докато в действителност тя липсва и липсата ѝ се установява единствено от списъка на съставките върху опаковката на посочената храна.

Подписи